

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

СТАНОВИЩЕ ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 9-4/2022 г.

На основание чл. 84, ал. 1 и 2, и чл. 88, ал. 1 от *Закона за опазване на околната среда* (ЗООС), чл. 26, ал. 1, т. 1 и ал. 2 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми* (Наредбата за ЕО), във връзка с чл. 31, ал. 4 от *Закона за биологичното разнообразие* (ЗБР) и чл. 36, ал. 4 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони* (Наредбата за ОС)

СЪГЛАСУВАМ

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г. по Алтернатива 2

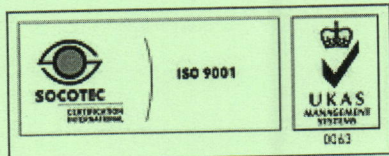
Възложител: Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Характеристика на Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен регион от ниво 2 за периода 2021-2027 г.

Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Северозападен регион (СЗР) за планиране от ниво 2 е част от системата от документи за планиране на пространственото развитие, регламентирани със Закона за регионалното развитие и представлява средносрочен стратегически планов документ, който определя политическата, икономическата, пространствената и тематична рамка на развитието на региона в годините за новия програмен период 2021-2027.

Стратегията е разработена в съответствие с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.) и отчита предвижданията на регионално ниво на секторните стратегии в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, ширококоловите комуникации, туризма и околната среда.

Формулираната визия за развитие на СЗР район от ниво 2 е пренесена от Регионалния план за развитие 2014-2020 г.: Северозападен регион - преодолява същественото социално-икономическо изоставане и сериозните структурни и демографски проблеми чрез подходящи инвестиции в свързваща инфраструктура и укрепване на

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза” 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

потенциала за растеж, създаващи предпоставки за догонващо развитие в национален и европейски мащаб.

Определените стратегически приоритети и специфични цели, както и съответните дейности и мерки, предвидени по тях за развитие на СЗР в периода 2021-2027 г. са съобразени с целите и стратегиите на Националната програма за развитие България 2030, Актуализираната национална концепция за пространствено развитие, както и целите на политиките на Европейския съюз за сближаване и регионално развитие след 2020 г.

Интегрирана териториална стратегия за развитие на СЗР за периода 2021 -2027 включва 3 стратегически приоритета за развитие на региона, към които са формулирани специфични цели и цели, както следва:

Стратегически приоритет 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика – постигането на този приоритет ще се извърши чрез привличане на инвестиции, които са основен фактор за развитие, реструктуриране и растеж на икономиката и чрез развитие и повишаване на конкурентоспособността на регионалната икономика чрез иновации, цифровизация, икономическа промяна и производства с висока добавена стойност чрез целенасочени инвестиции, както и усвояването на ресурсите по ефективен и устойчив начин.

- *Специфична цел 1.1. Повишаване на инвестиционната активност;*
- *Специфична цел 1.2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика;*
- *Специфична цел 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси.*
  - *Цел 1.3.1. Развитие на селското и горското стопанство при устойчиво управление на природните ресурси.*
  - *Цел 1.3.2. Развитие на устойчив туризъм*

Стратегически приоритет 2: Запазване и развитие на човешкия капитал – планира се реализацията на целенасочени мерки за развитието на следните социални системи: здравна, социални услуги, културна и спортна (вкл. туризъм, музейно дело, читалища и т.н.). Мерките ще покриват както продължаването или въвеждането на нови дейности за социално развитие и подпомагане, подобряване на здравеопазването, развитие на спорта и културната сфера, които трябва да бъдат обектово и ресурсно обезпечени.

- *Специфична цел 2.1. Равен достъп до качествено образование и обучение;*
  - *Цел 2.1.1. Насърчаване на равния достъп до и завършването на качествено и приобщаващо образование и обучение;*
  - *Цел 2.1.2. Придобиване на умения в съответствие с пазара на труда;*
  - *Цел 2.1.3. Модернизация на образователната инфраструктура.*
- *Специфична цел 2.2. Инвестиране в здравна, социална и културна инфраструктура и по –добър достъп до здравно обслужване, социални услуги, култура и спорт.*
  - *Цел 2.2.1. Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги;*
  - *Цел 2.2.2. Подкрепа за културни институции и дейности, достъп до културното наследство;*
  - *Цел 2.2.3. Обновяване на спортната инфраструктура;*
  - *Цел 2.2.4. Повишаване на заетостта и ефективността на пазара на труда*

Стратегически приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата - насочен е към подобряване на съществуващата инфраструктура за железопътен, автомобилен и воден транспорт, което ще доведе до подобряването на условията за бизнес и търговия и същевременно ще помогне за постигането на по-високо ниво на безопасност в транспортната система на страната.

- *Специфична цел 3.1. Транспортна и цифрова свързаност.*
  - *Цел 3.1.1. Изграждане на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура.*
  - *Цел 3.1.2. Подобряване на инфраструктурата по р. Дунав;*
  - *Цел 3.1.3. Подобряване на цифровата свързаност.*

- Специфична цел 3.2 Устойчива околна среда.
  - Цел 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура.
  - Цел 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност.
  - Цел 3.2.3. Опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура.
- Специфична цел 3.3 Подобряване на качествата на градската и агломерационна среда.
- Специфична цел 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество.

Северозападният регион обхваща областите Видин, Враца, Ловеч, Монтана и Плевен с общо 51 общини: Априлци, Белене, Белоградчик, Берковица, Брегово, Брусарци, Бяла Слатина, Видин, Враца, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Грамада, Гулянци, Димово, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Кнежа, Козлодуй, Криводол, Кула, Левски, Летница, Ловеч, Лом, Луковит, Макреш, Мездра, Медковец, Мизия, Монтана, Никопол, Ново село, Оряхово, Пелово, Плевен, Пордим, Роман, Ружинци, Тетевен, Троян, Угърчин, Хайредин, Червен бряг, Чипровци, Чупрене, Ябланица и Якимово.. На територията на СЗР има общо 629 населени места, от които 45 градове.

Времевата рамка на прилагане на ИТСР на СЗР за планиране от ниво 2 и периодът на осъществяване на предвидените по стратегията мерки и дейности, предмет на екологична оценка е 2021-2027 г.

Поради следните **мотиви**:

1. ИТСР на СЗР за планиране от ниво 2 е разработена в изпълнение на изискванията на Закона за регионалното развитие, като визията, стратегическите приоритети и специфични цели за развитие на региона са формулирани въз основа на резултатите от анализа на състоянието и съществуващите тенденции в социално-икономическото, екологичното, културното, инфраструктурното и пространственото развитие на петте области в района и резултатите от публичните консултации, проведена анкета и представени идеи в срещите със заинтересованите страни. Същите са в съответствие с Националната стратегия за регионално развитие на Р. България (2012- 2022 г.), Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.), Националната програма за развитие „България 2030“ и насоките на политиката на ЕС за сближаване и регионално развитие за периода 2021-2027. Отчетени са определените перспективни насоки за развитие в регионален аспект, публикувани в европейски и национални стратегически документи за периода след 2020 г.

2. Стратегията е съобразена с наличните съотносими стратегически и планови документи на национално и европейско ниво, имащи отношение към нея и релевантни за периода ѝ на прилагане, включително и с такива, поставящи цели по опазване на околната среда.

3. В доклада за ЕО е направен анализ на вероятни значителни въздействия върху околната среда, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт, отпадъци и връзките между тях; тези въздействия трябва да включват вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици. Въздействията върху околната среда са оценени както на ниво Стратегически приоритети и специфични цели, така и на ниво цели, мерки и дейности:

3.1. На ниво Стратегически приоритети и специфични цели: очаква се реализирането на им да доведе до устойчива околна среда и устойчиво развитие, усвояване на ресурсите по ефективен и устойчив начин, иновативни малки и средни предприятия (МСП), превръщане на отпадъците в ресурси, подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги, опазване и възстановяване на природното и културното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ градска инфраструктура, подобряване на качествата на градската и агломерационна среда, което ще окаже дългосрочно положително постоянно пряко и косвено кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве,

3.2. На ниво цели и конкретни допустими дейности и мерки: очаква се прилагането им да доведе до подобряване качеството на атмосферния въздух в населените места, намаляване на емисиите на парникови газове, развитието на градските общини, ограничаване на шума от обществения градски транспорт в населените места, подобряване състоянието на зелените градски пространства, подобряване на здравната, социалната и културната инфраструктура и увеличаване на материалните активи, което ще окаже дългосрочно положително постоянно пряко и косвено кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве.

3.3. При изпълнение на строително-монтажни работи, при създаване на нови МСП, модерна индустриална инфраструктура, изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони, изграждането на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура, изграждане на нови/реконструкция на съществуващи мостови и пристанищни съоръжения по река Дунав, енергийна инфраструктура и ефективност, подобряване на качествата на градската и агломерационна среда се очаква отрицателно въздействие върху околната среда и населението вследствие замърсяване на въздуха, шум и отпадъци, същото се очаква да бъде локално, в рамките на строителните площадки и обекти, временно и обратимо и да не е значително. В зависимост от местоположението на съответните индустриални зони, предприятия и пътищата за достъп до тях са възможни локални преки и косвени отрицателни въздействия върху населението и околната среда вследствие замърсяване на въздуха, шум и отпадъци и в етапа на експлоатация. Въздействията ще бъдат детайлно оценявани за всеки конкретен проект в рамките на процедури по реда на глава VI от ЗООС и ЗБР, както при необходимост ще бъдат приложени съответни мерки, включително и избор на вариант с най-малко въздействие върху околната среда и населението.

4. Съгласно направеното заключение в доклада за екологична оценка, при прилагането на ИТСП се очаква като цяло положително кумулативно въздействие по отношение на климата, качеството на атмосферния въздух в градовете, водите, състоянието на зелените площи, културното наследство и материалните активи, повишаване нивото на образованието, стандарта и качеството на живот и подобряване здравето на населението.

Потенциалните въздействия от инвестиционните дейности, мерки и проекти са обобщени по компоненти по-долу, както следва:

4.1. „атмосферен въздух и климат“ – очаква се дългосрочно, кумулативно, пряко, положително въздействие вследствие намаляване на атмосферното замърсяване, подобряване качеството на атмосферния въздух и редуциране на емисиите на парникови газове при изпълнение на някои дейности и мерки. В етапа на експлоатация на изградените предприятия, индустриални зони, съоръжения при спазване на нормативните изисквания не се очакват значителни отрицателни въздействия върху атмосферния въздух и климата.

4.2. „води“ – Очаква се дългосрочно пряко, положително въздействие вследствие намаляване замърсяването на повърхностните и подземните води и подобряване на тяхното състояние, предотвратяване на загубите на свежа вода, подобряване качеството на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и др.

4.3. „почви“ – очакваните въздействия върху почвите са вторични, кумулативни дългосрочни, локални положителни в резултат от намаляване на замърсяването им при реализиране на някои от мерките и дейностите. В етапа на строителството при осъществяване на инвестиционни предложения за предприятия, индустриални зони, инфраструктурни проекти може да има пряко и косвено отрицателно, локално въздействие. Евентуалните отрицателни въздействия върху почвите ще бъдат ограничени чрез изпълнение на условията и мерките в административните актове, издавани в процедурите по реда на глава шеста от *Закона за опазване на околната среда* (ЗООС).

4.4. „ландшафт“ – очаква се пряко и косвено положително въздействие върху ландшафта. Като цяло се очаква превес на положителните въздействия върху отрицателните, поради което общото въздействие от прилагането на стратегията върху ландшафтите ще бъде положително.

4.5 „биологично разнообразие“ – ИТСП се очаква да има вторични и косвени дългосрочни положителни кумулативни въздействия при изпълнение на някои дейности. Потенциалните въздействия се очаква да са локални, като могат да бъдат временни и постоянни, краткосрочни и дългосрочни, едновременни и кумулативни, обратими и необратими. При добра планиране и избор на подходящо местоположение за реализация на съответните проекти, с оглед избягване засягането на обекти от националната екологична мрежа, може да се счита, че ИТСП няма да окаже значително отрицателно въздействие върху консервационно значими видове от биологичното разнообразие. Като цяло, при изпълнение на мерките от доклада за екологична оценка при прилагането на ИТСП не се очаква значително отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие вследствие осъществяването на ИТСП.

4.6. „материални активи“ – изпълнението на стратегическите приоритети и специфични цели на ИТСП на СЗР е свързано пряко или непряко с подобряване на съществуващите материални активи и създаване на нови такива при изпълнение на проектите и дейностите към стратегически приоритети 1-3. Стратегията ще окаже положително, дълготрайно, едновременно и постоянно въздействие върху материалните активи, които ще се увеличат. Очаква се пряко положително, кумулативно въздействие.

4.7. „население и човешко здраве“ – прилагането на стратегията ще допринесе за подобряване на здравно-хигиенните аспекти и средата на живот на населението и се очаква да има пряко и косвено дългосрочно положително кумулативно въздействие.

4.8. „шум“ - изпълнението на дейностите, свързани с изграждане на индустриални паркове и зони, предприятия, транспортна и техническа инфраструктура е свързано с генериране на шум и вибрации, чието отрицателно въздействие е локално, обратимо и не се очаква да бъде значително. Евентуалните отрицателни въздействия от фактор „шум“ ще бъдат ограничени чрез изпълнение на условията и мерките в административните актове, издавани в процедурите по реда на глава шеста от ЗООС.

4.9. „предприятия/съоръжения с висок и нисък рисков потенциал“ – в случай, че на територията на СЗР се предвижда изграждане на ново или изменение в съществуващо предприятие и/или съоръжение с нисък или висок рисков потенциал, както и при изпълнението на всички мерки и дейности, свързани с изграждането на индустриални паркове и зони, предприятия и транспортна и техническа инфраструктура е възможно отрицателно въздействие върху населението и околната среда. С прилагане на предложените в доклада за ЕО мерки това въздействие ще бъде ограничено.

4.10. Извършеният анализ на ИТСП на СЗР и изпълнението на предвидените мерки и дейности не предполагат значително отрицателно трансгранично въздействие върху околната среда и човешкото здраве на други държави.

5. В доклада за екологична оценка са препоръчани адекватни мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от изпълнението на ИТСП на Северозападен регион. Не се очакват значителни

отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве. Очаква се прилагането на ИТСП да доведе до комплексно положително въздействие върху околната среда и човешкото здраве при изпълнение на предложените в доклада за екологична оценка мерки.

6. В доклада по ЕО са разгледани „Нулева алтернатива“ (Алтернатива 1) и Алтернатива 2 – „Развитие при условие, че се прилагат мерките и дейностите, предложени в ИТСП на СЗР:

6.1. „Нулева алтернатива“ (Алтернатива 1) се дефинира като „съществуващо състояние“. При нея се запазват настоящите процеси и тенденции на развитие без прилагане на ИТСП на СЗР. По отношение на опазване на околната среда и човешкото здраве се очаква отрицателно въздействие, тъй като не се предвиждат приоритети и цели, които да доведат до балансирано и устойчиво управление на околната среда, развитие на научния потенциал и квалификацията на хората, подобряване на конкурентоспособността на района. В рамките на нулевата алтернатива не се предвиждат дейности, които да доведат до подобряване на техническата инфраструктура, водоснабдяване и канализация, и инфраструктура, свързана с отпадъците. Алтернатива 1 е неприемлива, тъй като стратегията е изискуем документ съгласно Закона за регионалното развитие.

6.2. Алтернатива 2 – Развитие при условие, че се прилагат мерките и дейностите предложени в ИТСП за СЗР за периода 2021-2027 г. Въздействието е комплексно положително, поради включването в тази алтернатива на стратегически приоритети и специфични цели, насочени към балансирано и устойчиво управление на околната среда, гарантирането на условия за опазване и подобряване на околната среда, адаптирането ѝ към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси, развитие на региона и подобряване качеството на живот на населението. В рамките на Алтернатива 2 са предвидени дейности и мерки, насочени към опазване чистотата на въздуха, подобряване на енергийната ефективност, ограничаване на емисиите на парникови газове, повишаване на ефективността на ползване на водите и управление на отпадъчните води и внедряването на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци.

Въз основа на анализа и заключенията в екологичната оценка, мотивирано е избрана Алтернатива 2 за ИТСП на СЗР, която ще доведе до комплексно положително въздействие върху околната среда и здравето на хората при изпълнение на мерките от доклада за екологична оценка. С изпълнението на Алтернатива 2 се изпълняват изискванията на Закона за регионалното развитие и се осигурява пълно съобразяване и изпълнение на екологичните приоритети на Национална програма за развитие България 2030.

7. В териториалния обхват на СЗР на планиране от ниво 2 попадат следните защитени територии, по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ) и защитени зони по смисъла на ЗБР, както следва:

7.1. Защитени територии: 174 бр. защитени територии, от които 63 бр. природни забележителности, 96 бр. защитени местности, 10 бр. резервати, 2 бр. поддържани резервати и 2 бр. природни парка и 1 бр. национален парк;

7.2. Защитени зони по смисъла на ЗБР: 59 бр. защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включени в приетите от Министерски съвет списъци и 25 бр. защитени зони за опазване на дивите птици, от които всички, с изключение на една, имат издадени от министъра на околната среда и водите заповеди за обявяването им.

7.3. Извършената проверка за допустимост по смисъла на чл. 36, ал. 2 от *Наредбата за ОС* показва, че ИТСП за развитие на СЗР за планиране от ниво 2 е **допустима** при съобразяване на произтичащите от нея планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:

- режимите на защитените територии, определени със ЗЗТ, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управлението им;

- режимите на защитените зони, определени със заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление, при наличие на такива.

7.4. На основание чл. 36, ал. 3 от *Наредбата за ОС*, въз основа на критериите по чл. 16 от същата, е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие върху защитените зони, според която ИТСР за развитие на СЗР за планиране от ниво 2 **няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие** върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата Натура 2000, поради следните **мотиви**:

7.4.1. Предмет на ИТСР за развитие на СЗР регион за планиране не са конкретни планове, проекти, програми или инвестиционни предложения, а общата идейна рамка на визията за развитие на региона. Част от формулираните със специфичните цели дейности за постигане на стратегическите цели са свързани с изграждане на бизнес мрежи, стимулиране развитието на различни форми на туризъм, подобряване качеството на живот и на свързаността на района в национален и международен план, подобряване на достъпа до образователни, здравни, социални, културни услуги и спорт и др., поради което няма вероятност от пряко или косвено отрицателно въздействие върху ключовите елементи на защитените зони, включително върху структурата, числеността и плътността на популациите на опазваните в защитените зони видове, включително птици;

7.4.2. Интегрирана териториална стратегия за развитие на СЗР отчита предвижданията на регионално ниво на секторните стратегии в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда и ще допринесе за тяхното постигане чрез изпълнение на заложените цели, като не се очаква това да доведе до значителни отрицателни въздействия върху територии от Националната екологична мрежа, при изпълнение на условията от настоящото становище.

8. Извършеният анализ на ИТСР на СЗР за периода 2021-2027 г. и предвидените мерки, не предполагат изпълнението на дейности, които имат потенциал за значително отрицателно трансгранично въздействие върху околната среда и здравето на населението на други държави.

9. При извършване на екологична оценка на стратегията са проведени консултации, резултатите от които са съобразени мотивирано и по подходящ начин в доклада за екологична оценка. Не са получени мотивирани възражения по законосъобразност по време на консултациите. С вх. № ЕО-15/31.03.2022 г. на МОСВ от възложителя е внесена документация за резултатите от консултациите с обществеността на основание чл.23, ал.1, т.2 от Наредбата за ЕО.

10. В хода на процедурата по екологична оценка е изискано и получено становище по смисъла на чл. 155, ал. 1, т. 23 от Закона за водите (ЗВ) от Басейнова дирекция „Дунавски район“ (БДДР). 10.1. Съгласно становище с изх. № ПУ-01-16 (6)/05.03.2021 г. на БДДР:

10.1. ИТСР на Северозападен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г. е допустима от гледна точка на постигане на целите на околната среда и мерките за постигане на добро състояние на водите, заложи в Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016 – 2021 г. и спрямо Програмата от мерки за намаляване на риска от наводнения, заложи в Плана за управление на риска от наводнения (ПУРН) 2016 – 2021 г. в Дунавски район за басейново управление.

10.2. Реализирането на ИТСР на СЗР за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г. няма да окаже значително въздействие върху водите и зоните за тяхна защита, ще допринесе за надграждане на изпълнението на ПУРБ 2016-2021 г. и ПУРН 2016-2021 г.

10.3. В ПУРБ 2016 - 2021 г. на Дунавски район не са планирани ограничителни и забранителни мерки насочени към реализацията на гореописаните мерки и проекти в обхвата на ИТСР на СЗР за планиране от ниво 2 за периода 2021 - 2027 г.

11. Със свое становище с изх. № 04-09-22/21.10.2021 г., получено в хода на консултациите по доклада за ЕО Министерство на здравеопазването (МЗ) приема принципно заключението на авторите на доклада относно очакваното цялостно положително въздействие на ИТСП на СЗР, поради произтичащите от осъществяването на стратегията комплексни и дългосрочни положителни резултати по отношение на развитието на региона, водещи до предотвратяване на риска за човешкото здраве и осигуряване на устойчиво развитие, съобразно действащите в страната норми за качество на околната среда и доклада за ЕО на ИТСП за развитие на СЗР за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г., като предлага условия, които да бъдат включени като задължителни в становището по екологична оценка.

12. Решение III-4/2022 г. от 21.07.2022 г., Междуведомствена комисия (МК) – специализиран състав на Висшия експертен екологичен съвет предлага на министъра на околната среда и водите да издаде становище за съгласуване на Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г. по Алтернатива 2.

и при следните мерки и условия:

I. Мерки и условия за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от прилагането на ИТСП на СЗР от ниво 2 за периода 2021-2027 г.

A. Мерки и условия за отразяване в окончателния вариант на ИТСП:

1. За осигуряване на високо качество на питейната вода чрез подобряване на инфраструктурата и разкриване/изграждане на нови водоизточници да се включи мярка за изграждане на нови водоизточници в Специфична цел 3.3. Опазване на околната среда. Развитие на екологосъобразна инфраструктура, „Мерки за опазване на околната среда.

Б. При прилагането на ИТСП за развитие на СЗР регион за планиране от ниво 2 да се изпълняват следните мерки и условия:

1. Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, произтичащи от ИТСП на СЗР за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г., да се одобряват само след произнасяне с акт на компетентните органи по околна среда по реда на глава шеста от ЗООС и/или чл. 31 на ЗБР и при съобразяване с условията и мерките в съответния акт.

2. При проектирането и изграждането на обекти, потенциални източници на вредности в околната и жизнената среда, местоположението им да се определя съобразно предвидените за тази дейност устройствени зони и територии, съгласно действащите устройствени планове и да се съобразява с близостта на обекти подлежащи на здравна защита, зони и територии, в които са разположени такива обекти и водоизточници за питейно-битово водоснабдяване, с или без учредени със заповед санитарно-охранителни зони (СОЗ).

3. Реализирането на инвестиционни предложения и мерки в областта на здравеопазването, посочени в Цел 2.2.1 „Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги“ да се съгласуват със съответната Регионална здравна инспекция (РЗИ), на чиято територия ще се реализират предвижданията.

4. Всички проекти, посочени в Цел 3.2.1, свързани с подобряване качеството и безопасността на питейната вода в населените места от региона, вкл. и изграждането на язовир „Черни Осъм“ за питейно водоснабдяване да се съгласуват със съответната РЗИ. Процесите, свързани с изграждането на нови водоизточници да се изпълняват при спазване на здравните изисквания, включително и по реда на чл. 36, ал. 1 от *Закона за здравето*.

5. При реализирането на проекти, свързани с изпълнението на Цел 3.1.1. „Изграждане на нови и подобряване на съществуващи пътни мрежи и жп инфраструктура“ в близост до обекти и зони, подлежащи на усилена шумозащита да се извършват необходимите проучвания и обследвания и при необходимост още на най-ранен етап да се предвидят съответните шумозащитни и виброзащитни мерки.

6. При изпълнение на Цел 1.3.1 „Развитие на селското стопанство“ да се дава приоритет и да се одобряват предимно проекти, които предвиждат задължително прилагане на добрите земеделски техники.

7. При прилагането на ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г. и потенциалните интервенции, произтичащи от нея да се спазват стриктно приложимите разпоредби на Закона за водите (ЗВ) и подзаконовите актове към него и да бъдат съобразени с ПУРБ и ПУРН 2016-2021 на ДРБУ, както и с техните актуализации за периода 2022-2027 г.

8. В случай, че предвидените за изграждане съоръжения от развитието на регионалната инфраструктура, попаднат в райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) или в защитени зони по чл.119а от Закона за водите, следва да се има предвид обхвата на заливане при трите вероятностни сценария - веднъж на 1000, 100 и 20 години, съгласно картите на заплахата от наводнения и при необходимост да бъдат планирани допълнителни мерки за подобряване на защитата им и опазване на водите от замърсяване.

9. При прилагането на ИТСП на СЗР 2021-2027 г. да се спазват съответните забрани и ограничения в поясите на санитарно-охранителни зони, регламентирани от *Наредба № 3/2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използване за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.*

10. При избор на местоположение на проекти / инвестиционни намерения да се вземе предвид разположението на влажните зони, включени в Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022.

11. При планиране на инвестиции в областта на ВиК инфраструктурата, приоритетно да се заложат подходящи мерки за зоните на водоснабдяване, където качеството на водата не отговаря на нормите (най-често по показатели „хром“ и „нитрати“). Такива мерки могат да бъдат изграждане на нови водоизточници, довеждане на вода от други зони на водоснабдяване, където няма отклонения от нормите и др.

12. При осъществяване на мерките от ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г., свързани с транспорт и строителни работи предвидената извънпътна техника да отговаря на мерките, заложи Директива 2004/26/ЕО от 21 април 2004 година относно мерките за намаляване на емисиите на замърсяващи газове и частици от двигатели с вътрешно горене, предназначени за извънпътни подвижни машини, а тежкотоварните транспортни средства трябва да покриват изискванията на екологичните стандарти (EURO) за емисии в изгорелите газове от дизелови двигатели – Регламент (ЕО) № 595/2009 от 18 юни 2009 година за одобрението на типа на моторни превозни средства и двигатели по отношение на емисиите от тежки превозни средства

13. Да се осигури ефективен контрол за прилагането на мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата съгласно чл. 70 от Наредба №1 /2005 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии.

14. Работният режим на строителните и транспортни машини да не допуска работа на празен ход на двигателите.

15. Да не се допускат течове на горива и масла от строителната и транспортна техника, използвана за осъществяване на дейностите по прилагане на ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г.

16. При реализация на проекти за развитие на туризма, както и на такива за разкриване потенциала на река Дунав като основен транспортен коридор да се гарантира запазването на природните ценности и да не се допуска влошаване състоянието на екосистемите, които ги поддържат.

17. При изпълнение на дейности, произтичащи от ИТСП, при които има риск от навлизане на инвазивни чужди видове (ИЧВ) в природната среда, да се предприемат мерки за предотвратяване навлизането, ранно откриване и бързо ликвидиране на ИЧВ, както и последващи мерки за контрол, които да са пропорционални на въздействието, съобразени с местните условия и насочени към премахване, контрол на популацията или ограничаване на разпространението на ИЧВ.

18. При изграждане на нови предприятия, индустриални зони и др. да се разгледат алтернативи за разполагането им извън защитени зони (Натура 2000 места), защитени територии (ЗТ по смисъла на ЗЗТ) и други чувствителни зони и да се избере най-щадящата алтернатива по местоположение с оглед предотвратяван / свеждане до минимум на потенциалните въздействия.

19. Периодът на строителните работи в защитени територии по ЗЗТ и защитени зони по ЗБР при осъществяване на инвестиционни намерения, произтичащи от ИТСП да е извън чувствителните периоди на опазването в тях животински видове (гнездене, размножаване, хибернация).

20. При изпълнение на цели, мерки и дейности по ИТСП да не се допуска увреждане на културни ценности, като за целта се осъществяват следните дейности при необходимост:

20.1. Провеждане на теренни издирвания на археологически обекти (недеструктивен метод) в потенциалните площадки за изграждане на нови проекти / инвестиционни предложения.

20.2. При регистриране на археологически обекти, предприемане на съответните действия съгласно разпоредбите на Закона за културното наследство (ЗКН).

20.3. При изграждане на нови обекти да се упражнява наблюдение от археолози по време на изкопните дейности, съгласно изискванията на чл. 161, ал. 2 от ЗКН.

21. Планирането и изграждането на нови или изменения в съществуващи предприятия/съоръжения с нисък или висок рисков потенциал, както планирането на нови строежи, включително изграждането на транспортни пътища, жилищни райони, обекти с обществено предназначение в близост до съществуващи предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал, където разполагането или нови строежи може да бъде източник или да повиши опасностите или последствията от възникване на голяма авария в тези предприятия/съоръжения да се извършва:

21.1. При осигуряване на безопасни разстояния на предприятието и/или съоръжението до жилищни райони, обекти и площи с обществено предназначение, зони за отдих и където е възможно, големи транспортни пътища.

21.2. Поддържане на безопасни разстояния на предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал или други подходящи мерки до райони с особена природозащитна чувствителност или интерес и обекти на културно-историческото наследство в околностите на предприятия, когато е целесъобразно, с цел тяхното опазване.

21.3. Предприемане на допълнителни технически мерки за ограничаване на рисковете за човешкото здраве, околната среда и имуществото, в случай на съществуващи предприятия и/или съоръжения с нисък и висок рисков потенциал.

22. Своевременна рехабилитация на елементи от пътната инфраструктура, увредени във връзка с реализацията на ИТСП на СЗР 2021 – 2027 г.

II. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ИТСП за развитие на Северозападен регион за планиране от ниво 2:

1. **На всеки три години** от прилагането на програмата възложителят да изготвя **доклади по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда** при прилагането на ИТСП на СЗР от ниво 2 за периода 2021-2027 г., включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последици от осъществяването на плана. Изготвените доклади да се представят в Министерство на околната среда и водите за одобряване.
2. Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на ИТСП за развитие на СЗР от ниво 2 за периода 2021-2027 г. да се извършват въз основа на индикаторите за оценка на изпълнението, насочени към, околната среда, предвидени в т.6 на проекта на стратегия и допълнителни мерки и индикатори, както следва:

Мярка по наблюдение и контрол	Индикатори	Източник на информация
<i>Специфична цел 1.1. Повишаване на инвестиционната активност.</i>		
1. Изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони.	Изградени индустриални зони, разширени производствени зони и др. - брой	Бенефициенти Общински администрации
<i>Специфична цел 1.3. Устойчиво използване на регионалните ресурси</i> <i>Специфична цел 3.2. Устойчива околна среда</i>		
2. Реализиране на мерки по адаптация към климатичните промени в секторите „Градска среда“, „Води“, „Транспорт“, „Селско стопанство“, „Гори“ от Националната стратегия за адаптация и План за действие към нея*.	изпълнени мерки - брой	Бенефициенти Агенция „Пътна инфраструктура“ ДП „НКЖИ“ ВиК дружества Общински администрации
<i>Цел 2.2.3. Обновяване на спортната инфраструктура</i>		
3. Поддържане на открити и закрити спортни площи, строителство на нови.	Поддържани и построени открити и закрити спортни площи – бр.	Бенефициенти Общински администрации
<i>Цел 3.1.1. Изграждане на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура .</i>		
4. Изграждане на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура.	Изградена нова пътна мрежа и железопътна инфраструктура-км Рехабилитирана/реконструирана пътна мрежа - км	Бенефициенти Агенция „Пътна инфраструктура“ ДП „НКЖИ“ Общински администрации
<i>Цел 3.2.1. Изграждане и поддържане на техническа инфраструктура</i>		
5. Изграждане и рехабилитация на водопроводни мрежи.	Изградена водопроводна мрежа - км Рехабилитирана водопроводна мрежа - км	Бенефициенти ВиК дружества Общински администрации

<p>6. Изграждане и/или модернизация на техническа инфраструктура - водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции.</p>	<p>Изградено водоснабдяване - км</p> <p>Рехабилитация на канализационни мрежи - км</p> <p>Изградени канализационни мрежи - км</p> <p>Изградени пречиствателни станции за отпадъчни води - бр.</p> <p>Реконструирана водоснабдителна мрежа-км</p> <p>Изграждане на язовири – бр./куб.м, кв.м.</p> <p>Изградени санитарно-охранителни зони около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване - бр.</p>	<p>Бенефициенти</p> <p>ВиК дружества</p> <p>Общински администрации</p>
<p>7. Повишаване на нивата на рециклиране на отпадъци, чрез разширяване на системите за разделно събиране и изграждане на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и инсталации за третиране на биоразградими отпадъци. Извършване на рекултивация на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания.</p>	<p>Въведени системи за разделно събиране- бр.</p> <p>Изградени инсталации за предварително третиране и инсталации за третиране на биоразградими отпадъци – бр.</p> <p>Извършени рекултивации на депа за битови отпадъци - бр.</p>	<p>Бенефициенти</p> <p>РИОСВ</p> <p>Общински администрации</p>
<p><i>Специфична цел 3.2. Устойчива околна среда</i></p>		
<p>8. Изпълнение на мерки в защитени зони от мрежата „Натура 2000“ от Националната рамка за приоритетни дейности за Натура 2000 (НРПД) за периода 2021-2027 г., планирани за съответния регион.</p>	<p>Площ на природни местообитанията и местообитания на видове, върху които са приложени мерки за подобряване на състоянието им- хектари</p>	<p>Управляващите органи на Програмите, финансирани от Европейски фондове, съгласно планирания източник на финансиране в НРПД 2021-2027 г.</p>
<p><i>Цел 3.2.2. Енергийна инфраструктура и ефективност</i></p>		
<p>9. Изграждане на газопреносни и разпределителни мрежи за битова газификация</p>	<p>Изградени газопреносни и разпределителни мрежи - км</p>	<p>Бенефициенти</p> <p>Газови дружества</p> <p>Общински администрации</p>
<p><i>Специфична цел 3.4 Развитие на териториалното сътрудничество</i></p>		
<p>10. Възстановяване и поддръжка на туристически обекти с историческо и културно значение, включително опазване и защита на материалното и нематериалното природно, историческо и културно наследство.</p>	<p>Възстановени и поддържани туристически обекти с историческо и културно значение - бр.</p>	<p>НИНКН</p> <p>Регионален исторически музей</p> <p>Областни (общински) отчети</p>

* <https://www.moew.government.bg/bg/klimat/mejdunarodni-pregovori-i-adaptaciya/adaptaciya/>

3. При констатирани неблагоприятни последици върху околната среда и/или човешкото здраве да се предложат и предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване.

Настоящото становище не отменя задълженията на възложителя за изпълнение на изискванията на ЗООС и други специални закони и подзаконови нормативни актове и не може да служи като основание за отпадане на отговорността съгласно действащата нормативна уредба.

При промяна на възложителя и/или преди изменение на стратегията възложителят, съответно новият възложител трябва да уведоми МОСВ своевременно, съгласно чл. 88, ал. 7 от ЗООС.

Съгласно разпоредбата на чл. 88, ал. 6 от ЗООС, становището губи правно действие, ако в срок 5 години от влизането му в сила не е одобрена стратегията.

На основание чл. 28 от Наредбата за ЕО възлагам на директорите на РИОСВ – Враца, РИОСВ – Монтана, РИОСВ – Плевен и Басейнова дирекция „Дунавски район“ контрола на поставените условия и мерки, в рамките на тяхната компетентност.

На основание чл. 88, ал. 3 от ЗООС, заинтересованите лица могат да обжалват становището пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 14-дневен срок от съобщаването му.

МИНИСТЪР:

БОРИСЛАВ САНДОВ

Дата: 29.07.2022г

